

George David

La Străini: Viețile secrete

Copyright@ TRITONIC 2020 pentru ediția prezentă

Toate drepturile rezervate, inclusiv de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor, nr. 5, București

email: editura@tritonic.ro

www.tritonic.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DAVID, GEORGE

La Străini: Viețile secrete / George David - București : Tritonic Books,
2020

ISBN: 978-606-749-446-4

Coperta Alexandra Bardan

Editor Bogdan Hrib

Bun de tipar: februarie 2020

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială a acestei lucrări, fără acordul scris
al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului
de autor.

GEORGE DAVID

LA STRĂINI: VIEȚILE SECRETE

Editie ne varietur

București 2020

Cuprins

DRUMUL I	7
MONUMENTUL	14
TUNEL CU PĂLĂRIUȚĂ VERDE	23
SAT ÎN BEJENIE	32
DRUMUL II	43
LA VIE EN ROSE	50
DĂRÎMAREA CASEI	60
NUNTA FOAMETEI	72
DRUMUL II ȘI-UN SFERT	88
VÎNT	94
CELĂLALT	106
DRUMUL III	115
SCRIITORUL DE CĂRTI	126
CITITORUL DE CĂRTI	141
MARX, LENIN, STALIN – SUBLIMI VESTITORI	152
PASSACAGLIA	163
LA STRĂINI, ÎN NICĂIERI PE DREAPTA	171
PERSONAJE, ISTORIE, GEOGRAFIE	177
HARTA ȚINUTULUI	183

DRUMUL I
MONUMENTUL
TUNER CU REȚEA
SE PĂZINEA
DRUMUL II
DE LA ORAȘ LA
DE 1926 AGRARIA
SĂ INTENZAȚIUNI
DE TRECUTĂ
DRUMUL III
DE LA CĂLDĂRI
SCRIUATOR DE CĂRȚI
MAX LIEHN-STAIN - SURVIVANT
EVZACOGLOA
LA STRĂINI IN NICĂINEIU PE ORAVIȚA
PERSONAJE ISTORIC-TOPOGRAFIE
HARTA JUJUNITATII

de către un om de la Libris care să
ne spuna că nu este posibil să se
aducă în întregime într-o singură
hărță, să ne spuna că nu este posibil
să aducă în întregime într-o singură
hărță.

DRUMUL I

(Fane, zidar pe şantier)

Bă Tache, tot serbăm noi chenzina d-o luarăm
acu' trei ceasuri, hai să-ți zic una cît golum și romurile-
astea. Auzi, bă, ce mi s-a-ntîmplat acu' vo cîtiva ani,
era pă vremea lu' Odiosu.

Îmi luasem, domle, vo cîteva libere – era vara, țin
minte că mă gîndeam c-o să scap și eu măcar nițel
dă zăpușelile dup-aci – și mă reped pîn-la Strâini.
Strâniul ăsta e aşa, nici sat nici oraș, pîntre niște
dealuri acolo. Nu mai fusesem p-acolo, da' aveam
p-un tip pă care-l cunoscusem bine p-un şantier, și
ăsta-mi dăduse dă ştire că să merg să-l ajut să-și facă
și el ceva, o mică construcție-acolo, că n-o să-mi pară
rău, mă rog, știi și tu cum e. Aşa că, cum zisei, ajung
la Strâni. Cam greu, pă la ăia nici cefereu' nu trecea
și nici cu rata nu stăteau prea bine.

Da' ce mai, că mă cam lungesc, și văd că ție-
ncep a-ți luci ochii, bă Tache. Aşa... intr-o zi mă ia

Costică – aşa-i zicea lu' astă la care mersesem eu – că să merg cu el pîn-la primăria aia mică, că are el ceva treburi p-acolo şi pă urmă să mergem să ne uităm la unu dă nişte vopsea. Bine, Costică, zic, hai, da' ce-i aia primăria aia mică? Fincă nu mai auzisem dă aşa ceva. Păi, zice astă, – el e cam domol la voce, ca toţi dup-în partea aia – e-o casă naţionalizată-n care-s vo două birouri de-a primăriei, din alea dă lucrează cu publicu', un fel dă notariat şi-alte alea, da' lumea aşa-i zice, primăria aia mică.

Şi-ajungem, domle, la primăria aia mică. Pîn patruşopt, cînd fusese ea naţionalizată, clădirea era chiar bună dă tot. Acuma era cam rablagită, na, ca o instituţie. Intrăm noi pîn nişte coridoare întortocheate rău, da' dăstul dă luminoase. Pă la fiecare uşă, coadă, lume cu treburi.

Cînd, la birou' unde-avea treabă Costică-ăsta al meu, văd eu că oamenii d-aşteptau acolo la rînd nu-ş cum se făcuse dă lăsase aşa, un loc gol. Şi-n tot locu' ăla gol nu era nimeni dăcît un bătrîn, un tip uscat tare dă tot ce şedea p-o gioarsă dă scaun. Domle, arăta tipu' astă dă parcă răsărise cu scaun cu tot din duşumea o dată cu prăvălia aia. Adică, cum să-ti zic, după ce-l vedea acolo, parcă nici nu-ţi puteai închipui primăria aia pîrîtă fără el acolo, stînd în scaunu' lui. Mă uit eu la moşu', văd că are nişte ochi adormiţi-adormiţi, da' cam scăpărători, şi nici pîn cap nu-mi trece ceva dă Doamne-fereşte. Şi mă trag în locu' ăla gol, cam faţă-n faţă cu bătrînu', cu gînd că să nu-ncurc p-ăia dă stăteau la coadă. Parc-am văzut eu că oamenii se uitau la mine cam miraţi, parc-aşteptînd

să se-ntîmpile ceva, da' nici n-am avut timp să măntreb dă ce se uită ei aşa, că o dată-ncepe moşu' să se foiască – pîn-atunci nici nu mişcase – şi dă să sară la mine, numa' că nu prea-l mai țineau puterile, şi horcăie a strigăt, da' un strigăt ca după altă lume: dă-te, omule, la o parte d-acolo, nu vezi că mi-ai acoperit peisajul? Ce peisaj? mă-ntreb eu zăpăcit, neştiind despre ce-i vorbirea, da' şi ceilalţi care stăteau p-acolo şi-aşteptau la coadă-mi zic dă-te, domle, şi lasă-l în pace, c-aşa-i el. Iese şi Costică-ăsta al meu din rînd şi mă ia deoparte şi-mi zice hai, aşteaptă-mă-aci că te lămuresc eu ce şi cum cînd ieşim, moşu' e nişel mai ciudat, nu face el urît da-i bine să-l laşi într-ale lui, că pîn cîte-a trecut el... Bine, zic eu şi rămîn în colţu' unde mă dusese Costică să-l aştept, da' ochii mi se tot intorceau către moşu' ăla stafidit. Domle, abia acumamă dădeam seama că moşu' privea la ceva care era pă peretele ăla coşcovit din faţa lui, da' ştii cum privea? I se lumina faţa aia ca o smochină uscată şi prăfuită, dă credeai că-i la filmări, şi se chiora aşa c-o fericire-n ochi dă ziceai că-l vede pă Dumnezeu cum coboară cu hîrzobu' din cer ca să-i aducă lui sufertaşu' cu ciorbă dă burtă. Ce mai, am zis eu că tipu' nu prea semăna a trăi pă lumea astă.

Ei, şi cum îţi spun – da' mai trage şi tu din țigara aia, că ţi s-a stins dă tot – mai încercam eu să mă uit şi-n altă parte, da' nu-ş ce mă tot împingea dă mă tot holbam mai mereu la moşu', la prăfuitu'. Chiar îmi ziceam în gîndu' meu că-i ruşine că mă tot uit aşa ca o curcă-n lemn, da' crezi că puteam să-mi iau ochii după el? Bă, poate zici c-am băut prea mult, da' mi

se părea că tipu se scaldă-ăsa, ca-ntr-o lumină, ca aia dup-în icoane, da' mai altfel.

Pîn-la urmă iese Costică-ăsta al meu și plecăm pîn soare dă la primăria aia mică. Da' eu fierbeam, fincă-abia așteptam să-l întreb ce-i cu bătrînu'. Ce să fie? zice Costică, parcă mirat că chestia mă rodea așa dă tare. Și-auzi ce poveste-mi toarnă:

Cică demult, pîn cînzeci, numa' ce se instalase primăria aia mică-n clădire, tipu' a venit și el p-acolo, cu treburi la stăpînire, ca tot omu'. Domle, da' cică era om în toată firea, bătea spre patruzeci, și cică era-nvățător pă undeva pîn apropiere dă Străini, sau, mă rog, prost nu era. Și cum îți ziceam, vine omu' la primărie și vede-acolo p-un perete un peisaj – că așa-l ștui toți acumă, dă peisaj – adică o pictură c-un drum dă țară, da' o pictură amărîtă, făcută dă cine știe ce zugrav, și nici măcar nu era prea mare. Ei, dă unde, dă neunde, lu' tipu' ii cade cu tronc peisaju', da' nu așa, se amorezează dă el ca d-o femeie dîn alea rele dă muscă, domle. Și, cînd îl căutai, tot pă la primăria aia mică-l găseai, făcîndu-și dă lucru pîmprejurul peisajului ăla. Cică zicea el că ăla-i drumu' lui, că fiecare om are-un drum al lui, da' puțini sunt ăia dă-l găsesc și că el și l-a găsit și alte-alea. Auzi, bă Tache, peisaju' ăla nenorocit, cu drumu' ăla dă nu venea dă nicăieri și nu ducea nicăieri!

Da stai să vezi, că treaba abia-ncepe. Cică vine individu-ntr-o zi și umblă pă la toți funcționarii aia d-acolo că el vrea să cumpere tablou' ăla. Și scoate omu' banii, bani dă zece ori cît făcea peisaju' ăla cu perete cu tot, Dumnezeu știe cum ii strînsese, că era

și-nsurat c-o grecoaică și nici nu se cîștiga cine știe ce în meseria aia a lui. Da' funcționarii, știi cum sunt, hîrtogari, că n-au cum să-l scoată dîn inventar, că dracu să-i ia, și nu i-l vînd, domle.

Da' nici el nu s-a lăsat chiar așa dacă văzut că cu banu' nu merge. Cică-ntr-o noapte l-a prins patrula miliției în sediu acolo, intrase p-o fereastră dup-în spate pă care tot el o deschise dîn timpu' zilei și tocmai dădea s-o șteargă cu necăjitu' ăla dă tablou în brațe. Era s-o pătească, p-atunci nu prea era dă glumă cu organele, da' parcă au înțeles și ăia că tipu' nu era un borfaș, c-avea și el o păsărică, da' nu făcea rău nimănuí.

Și ce zici, Tache, crezi că omu' s-a liniștit cînd a văzut c-a dat greș și cu furatu'? Da' ce să mai crezi, că după cum te văd eu tu nu mai poți crede acumă nimic, te-a luat apa, Tache. Da' eu tot zic mai departe, fincă nu pot să nu zic. Să vezi ce face amicu': domle, pîn-la urmă s-a lăsat dă serviciu' ăla al lui și s-a angajat la primărie. Era un fel dă paznic și el p-acolo, l-au angajat ăia dă voie-dă nevoie cînd au văzut că nu mai scapă dă el. Bun, da' d-aci au început certurile p-acasă, că și bani puțini cîștiga, și și mai tot timpu numa' pă la primărie stătea. Nevastă-sa-l tot pisa, da' crezi că tipului ii păsa dă asta? Nici vorbă, Tache.

Ba, să vezi ce-i mai trece pîn cap lu' individu': într-o vreme, nu-ș cum devine că o cămăruță dîn clădirea aia se face disponibilă, un coteț cocoțat undeva tocmai pîn pod, la cucuvele. Și ce crezi că zice omu' nostru? Cică să-i dea lui cămăruța aia, că el se mută-acolo și dă la schimb locuința-n care stă, că și

aia tot dă la primărie-i fusese dată. Aia dă la primărie cam aveau strîngeri dă inimă cînd se gîndeau la nenorocita dă nevastă-sa, dă pîn-la urmă-au făcut tîrgu', că era criză mare dă case și pă vremea aia. Și uite-așa s-a pomenit tipu' și fără casă, da-n schimb putea să se uite-acuma cît poftea la peisaju' ăla, la drumu' ăla al lui.

Binențeles că nevastă-sa l-a lăsat cînd a văzut ce-i poate capu'. S-au supărât și-ai lui, neamuri, prieteni ce mai avea, l-au șters după listă. Cică i-a părut rău cînd a văzut că aia nu-l înțeleg și nu-i dau dreptate, dă, pă partea-ailaltă, a răsuflat ușurat, nu mai avea cine să-l bată la cap. Acuma putea să stea nestingherit zi și noapte-n primăria aia mică și să-și facă treabă – parcă și multă treabă-avea! – pă lîngă peisaju' ăla al lui.

Și-mi mai zice Costică-ăsta al meu dă moșu' că-acuma e dă mult la pensie, și-i mai bucuros c-a scăpat și dă puținele treburi pă care trebuia să le facă mai-nainte și că poate sta liniștit să-și admire tablou'. Lumea-l știe și-l lasă-ntr-ale lui, chiar dacă nu-nțelege ce-i cu el. Și nu numa' că-l lasă-ntr-ale lui, dă parcă nici Străiniul n-ar mai fi Străini fără el.

Bă Tache, după ce-aud eu toată povestea asta, încep să mă furnice creierii. Și-i zic lu' Costică: bă Costică, hai să ne-ntoarcem tot pă la primăria aia mică, că-s curios, bă, vreau să văd și eu cum arată peisaju' ăla d-a fost în stare să-i ia mințile unui om. Vreau să văd și eu peisaju' ăla la care te poți uita așa-n neștiere o viață-ntreagă.

Îi zic eu asta lu' Costică, și parcă-mi miroase că ceva nu-i în regulă, parcă văd trecînd așa ca un

fulger pîn ochii lui cînd zice bine, cum vrei tu. Da, înfierbîntat cum eram, nu mă prind.

Așa că la-ntoarcere ne-abatem iar pă la primărie. Intrăm, ne-apropiem dă moșu' și, mai cu fereală, aşa, ca să nu-l supăr din nou, mă uit și eu la peretele din fața lui. Nimic. Mă uit mai bine, cercetez tot peretele, dă tot nimic. Mă uit la Costică și dau să-l întreb ce mai e și-asta, dă el nu dă nici un semn c-ar rîde și-mi face din cap că hai să ieșim.

Bun. Ieșim. Și nici nu deschid bine gura să-ntreb, că amicu Costică-mi și dă răspunsu': da, am văzut bine, nu-i nici un peisaj, nimic. Unii mai în vîrstă cică l-au prins, l-au văzut și ei, dă sunt ani dăstui dă cînd tablou' ăla nu mai e acolo, pă perete. Mai bine zis, nu mai e deloc, Tache, înțelegi? Nu-nțelegi.

MONUMENTUL

(Costică, șeful lui Fane pe șantier)

„Costică-ăsta al meu” în sus, „Costică-ăsta al meu” în jos, aşa o ținea-ntruna zăpăcitol ăla de Fane Amotostivitorie (de fapt, pe el îl chama Aciubotăriei, dar aşa-i ziceau toți băieții din echipa de la punctul de lucru unde eram eu șef, după ce unul dintre ei găsise numele ăsta năstrușnic într-un ziar de panaramă; vreau să spun că aşa-i ziceau cind nu erau afumați, fiindcă, după ce pupau vreo sticlă, Amotostivitorie devinea un nume mult prea greu de pronunțat și, vrînd-nevrînd, trebuiau să-l adapteze la noua stare de lucruri, scurtîndu-l binișor de coadă: Amoto) ori de câte ori în închipuirile lui împîclite de alcool își făcea loc și imaginea mea; devenisem, carevasăzică, proprietatea lui, sau, mai degrabă, amintirile și reprezentările lui despre mine ori și cu mine alcătuiau o proprietate atât de a lui, încît nu pierdea nici o ocazie să-și afirme sus și tare drepturile

de netăgăduit asupra ei; aşa că acu’ eram și eu „al lui”, alături de maică-sa, de fosta nevastă sau concubină ori numai iubită în închipuirea lui – un soi de Dulcinee de șantier –, de găleata lui de zidar și de drișca aia amărîtă cu care-ndrepta pereții.

Ne cunoscuserăm la un alt punct de lucru, tot aici, în Oraș, eu – proaspăt absolvent de facultate repartizat „în producție”, el – proaspăt venit în acea echipă; în ciuda înfățișării lui cam grotești, încă de la început se iscăse între noi un fluid magnetic – pe care n-am încercat niciodată să mi-l explic, și nici nu vreau, îmi place să-mi mențin iluzia că nici nu știu de unde vine – care făcuse ca lucrurile să evolueze încet-încet de la „dom’ inginer” (măgulire ce se voia şireată a orgoliului meu mărunt de subinginer) la „dom’ Costică”, apoi la „Costică”, pentru a atinge, în cele din urmă, stadiul suprem în ierarhia lui afectivă, acela de „Costică-ăsta al meu”.

Trebuie să admit că și eu m-am legat binișor de nebunul de Fane, piticul ăla veșnic neras și cam pocit, care arăta aşa de firav, dar ai cărui mușchi alergau, de fapt, ca niște şobolani neliniștiți pe sub pielea brațelor, de Fane, pentru care singura rațiune de a exista părea să fi rămas aproape necontenita controversă filozofico-existentială întreținută prin cîrciumi în compania lui Tache, un Tache care n-avea nevoie de scaun la masă și de pahar pentru simplul motiv că el nu exista decît în mintea lui Fane. Mă fascinase la el faptul că, în ciuda vieții brutizante de șantierist, în ciuda alcoolului care devenise parte definitorie a noțiunii de Fane, pînă-ntr-acolo încît, dacă mă uitam

mai atent la el, mi se părea că deslușesc în jurul lui o aură străvezie, întrețesută de aburii nenumărateelor vodci și romuri clocoțite în cazanul mintilor lui, asemănătoare cu aura diafană a vreunui sfint oarecare (cîndva chiar fusesem tentat să-i zic, în glumă, Sfintu Romică cel Mare, fiindcă rareori începea ziua de lucru – sau de odihnă, n-are importanță – fără un rom mare), nu-și pierduse o anume candoare, nu se asprise, ochii încă nu-i fuseseră alterați de cataracta zgurei, vedea uneori cu ei niște amănunte pe care, dacă nu le-ar fi observat el, nici nu îi-ai fi dat vreodata seama că există.

Sigur, au fost mai multe momente în care putusem – sau, poate, chiar începusem – să-mi dau seama de lucrul asta. Dar cel care mi-a rămas în minte, ca o explozie revelatorie, a fost întîlnirea lui cu dom' Profesor, bâtrînul pe care mai toată lumea-l credea cam țicnit și care-și făcea veacul – chiar veac, fiindcă acu' bate spre nouăzeci de ani – în primăria aia mică din Străini, orașelul meu natal, care, de fapt, fusese sat în toată regula pînă am împlinit eu vreo cinșpreșaișpe ani.

Într-o vară, acu' vreo șapte-opt ani, l-am dus pe Fane pentru prima dată la Străini – au mai fost apoi destule întîlniri ale lui Fane cu Străiniul, și nu toate s-au petrecut ca urmare a insistențelor mele, ba chiar aș spune că eu am provocat doar o mică parte dintre ele – chipurile să mă ajute la niște reparații pe la zidăria acareturilor din curtea părintească; de fapt, dacă aș fi vrut, aș fi putut găsi destul ajutor chiar în

Străini, cu mai multă ușurință, dar simțisem demult că – inconștient sau, poate, abia conștientizat – Fane își dorea să mă cunoască și mai îndeaproape, „de la origine”, cum s-ar zice. Așa că am găsit pretextul și i-am îndeplinit dorința fără să-i dau de înțeles că-l ghicisem.

Și-atunci, la sosirea noastră, a amîndurora, în Străini, s-a produs prima fază a revelației mele cu privire la Fane, fază care, deși aparent lipsită de importanță, ar fi trebuit să-mi dea de gîndit, să mă facă să fiu mai atent la cele ce urmau să se întîmple. Știind de pe șantier de ce-i în stare, îi pregătisem băutură din belșug, care, de fapt, urma să fie și aşa-zisa plată pentru ajutorul dat, fiindcă refuzase cu vehemență orice fel de discuție despre vreo plată adevărată, în bani. Știam că Fane n-are nevoie de prea multe îndemnuri cînd e vorba de băutură; de data asta însă, a trebuit să-i tot dau ghes, să-l îndemn cu insistență, ca să văd, în cele din urmă, că strădaniile mele n-au prea mult succes, Fane dăduse într-o abstinență suspectă, de neînchipuit. L-am întrebat în mai multe rînduri ce-i cu el, dar se cunoștea de la o poștă că răspunsurile lui erau cusute cu ată albă: ba că-l cam ține ficatul, ba că aerul de la Străini e prea tare și-i provoacă amețeală... În cele din urmă, m-am prins de unde i se trăgea sfioșenia: Fane se ferea cu îndărătnicie pînă și de cea mai măruntă ocazie de-a apărea băut în fața părintilor mei – bâtrîni tipici de la țară, pe care transformarea satului Străini în oraș nu-i afectase deloc; acum, cînd stau să mă gîndesc